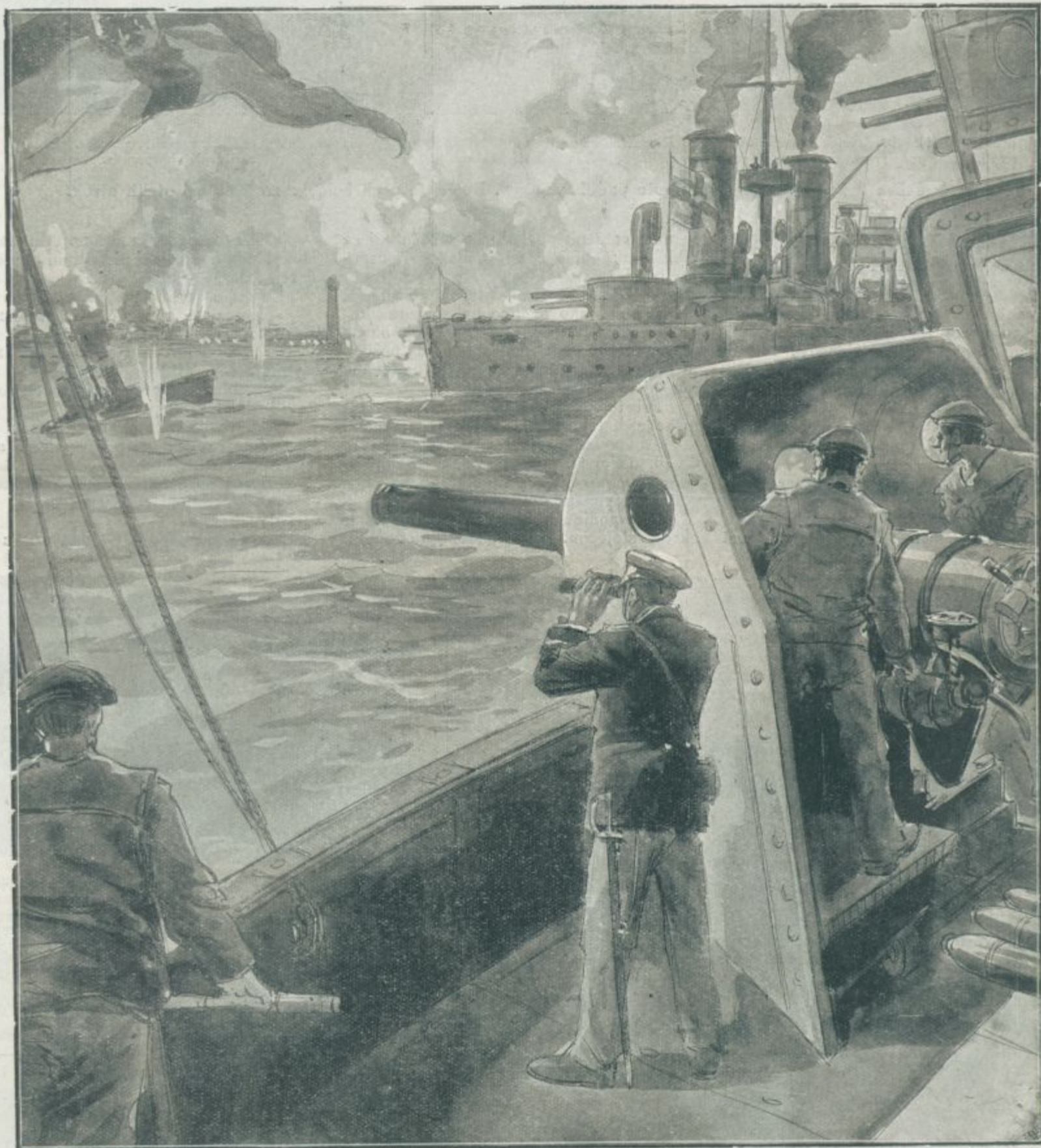

LETNA NAROČNINA ILUSTR. GLASNIKA KRON 8⁻, ZA DIJAKE KRON 6⁻; POSAMEZNE ŠTEVILKE 20 VINARJEV :: LETNA NAROČNINA ZA NEMČIJO KRON 10⁻, ZA DRUGE DRŽAVE IN AMERIKO KRON 13⁻

SLIKE IN DOPISI SE POŠILJAJO NA UREDNIŠTVO ILUSTRIRANEGA GLASNIKA, KATOLIŠKA TISKARNA. ::: NAROČNINA, REKLAMACIJE IN INSERATI NA UPRAVNIŠTVO LISTA, KATOLIŠKA TISKARNA V LJUBLJANI

LETNIK 1. * 14. JANUARJA 1915 * IZHAJA VSAK ČETRTEK * ŠTEV. 20.

Nemci obstreljujejo angleško obrežje.

Utrdbe v Hartlepolu so bile od nemških ladij težko poškodovane.

Skrb za sirote. ☉ Zahodnega bojišča. ☉ Afriški zuavi in aeroplan. ☉ Indijski knezi. ☉ Arabski strelci. ☉ Cesar pri ranjencih. ☉ Junaški boji okrog Pžemišla. ☉ Sestanek treh vladarjev. ☉ Češki polk odhaja. ☉ Belgrajska utrdba Kalimegdana. ☉ Darila otrok.

Vojak prevzame od Češke deželne komisije dve siroti, da ju popelje na novi dom.

Dve siroti na poti v svoj novi dom, ki jim ga je dala Češka dež. komisija.

Naša slika nam kaže zgradbo, v kateri stanujejo sirote padlih vojakov.

Skrb Češke deželne komisije za sirote padlih vojakov. Doslej je poskrbela že za 3000 osirotelih otrok.

Ruski sanitetni vlak.

Iz rusko-japonske vojske. Spisal G. Erastov. — Poslovenil A. Žužek.)

Vantalin, kamor so se umaknili ruski polki po bitki, je ves kakor velika bolnišnica. Povsod polno ranjencev: na nosilih, na golih tleh, na kolodvoru, v lesenih kolibah, pod milim nebom. Ob železniškem nasipu se vrste trupla padlih vojakov, zavita v mrtvaško platno, in čakajo potrpežljivo, da jih položijo v skupni, bratovski grob.

Med ranjenci se gibljejo sanitetni podčastniki, zdravniki, oficirji vseh orožij in usmiljene sestre. Govore brez hrupa, s pritajenim glasom in ta splošna resnost

je na mestu ob pogledu na mrliče, ki se zdé kakor edini, nemi, a mogočni gospodarji položaja.

Telegrafist z očmi, rdečimi od bdenja, dela z nervozno naglico ob aparatu. Poveljnik postaje in par oficirjev stoje okrog njega, pričakovaje nestrpno novih poročil in ukazov. Dva častnika ležita, podolgem iztegnjena, na umazanih tleh.

Pri telefonu govori poročnik železniškega bataljona z mestom Liaojanom.

»Na povelje ... okrog osemsto mož ... Če jih nocoj ne pospravimo, bodo Japonci ... Na povelje ... kolikor bo pač mogoče ... Nimamo zadosti ljudi.«

»Gospodje,« se obrne poročnik k okrog stoječim. »Komander je dovolil.

Dvajset vagonov. Brž moramo v Vafangho. Tam leži na stotine mrtvih in ranjenih. Torej, kdo še gre?»

Le malo se jih je oglasilo.

»Naravnost v naročje se jim pripekljete. Japonci imajo malo drugačno varnostno službo kot mi,« so svarili nekateri častniki.

Pretekla je skoro ura, preden so postavili vlak za ekspedicijo.

Pred tovornim vlakom stoji mala peščica udeležencev: tri sestre, nekaj sanitetcev, dva zdravnika.

Priteče poročnik z rdečo svetilko.

»Torej, odhod! Za vsak slučaj sem vzela dve baklji.«

Eden zdravnikov, Goldjin po imenu,

Del belgrajske utrdbe Kalimegdan, močno prizadet od naših topov.

Afriški zuavi opazujejo nemški zrakoplov.

Prizor z zahodnega bojišča. V nemškem strelnem jarku med počitkom; vojaki so pod varstvom straž pospali.

in jaz skočiva na desko prvega vagona. Svetilke na lokomotivi, ki stojé na zadnjem koncu vlaka, upihnejo.

Odbijalci udarijo drug ob drugega, verige nekoliko zaškripljejo, plazeče se jame pomikati vlak proti jugu, mimo mrtvih, ki leže v kolonah ob tiru, mimo gasnočih stražnih ognjev in čuvajnic s temnimi konturami straž. Gosta tema nas objame.

Nekaj mračnega, strahotnega gre od vlaka, ki leze zamolklo sopihaje v molčeči temini dalje. Teško, kakor svinec, sloni oblačno nebo nizko nad zemljo.

Ob našem vozu se zasveti nekaj belega.

»Kdo tu?«

»Dajte mi roko, hitro!« zaslišimo plašljiv glas ženske. Goldjin se pripogne in potegne eno izmed usmiljenk na desko pri vagonu.

»Vi ste? Kaj se je zgodilo?«

»Nisem mogla biti sama v mračnem vagonu. Strašno je. V temi človek vidi čudno grozne stvari... skočila sem vun. Zdelo se mi je, da strmi iz teme dvoje velikih oči vame.«

Stisne se na tla in začne tiho ihteti.

»Pa zakaj jokate? Nehajte vendar,« se jezi moj tovariš. »Kaj se silite med nas, če ste taka! Že tako je težavno.«

»Ah, moj Bog, moj Bog! Ko pa ne morem drugače... Srce se mi stiska...«

»No, da, seveda; srce se vam stiska, srce... zato, ker je premehko. A tukaj ne potrebujemo takih src. Veste kaj! Odpotujte rajša nazaj domov s svojim mehkim srcem. Če ostanete pri nas, zgubite svoje nežno srce, svoje mehkočutje, vse, vse... Vaše srce bo kakor prepečenec in vaša duša bo mračna, kakor noč zunaj... Čujte,« se obrne Goldjin k meni. »Kakšna malomarnost! Komaj, da sem dobil od gospodov tri steklenice črnega vina za težko ranjene... Po dolgem moledovanju. Nimamo obvezil, ni nosilnic, vsega primanjkuje... Pa se ne zmenijo... Taka lopovščina, ko umirajo desetisoči... O, Rusija, Rusija!...« In stiska pesti.

»Strašno, strašno!« tarna sestra in se maje, roke na sencih, kakor od bolečine, semintja. »Vse te žrtve, te mnoge, nedolžne žrtve! In to trpljenje, te muke, zakaj, zakaj? Mlad praporščak, še dete skoro, kako je plakal danes zjutraj; uh, kako je plakal! Ni hotel umreti. Sestra, za Boga, povejte mi resnico... Smrt mu je bila napisana na obrazu. In še je upal... Smrt, smrt! Povsod! In doma! Sestre, matere, žene, tisoč jih je, stotisoč... Ti moj Bog, ti moj Bog!...«

Vlak je obstal. Poročnik prihiti z rdečo svetilko k našemu vozu.

»Prosim, vzemite svetilko! Mašinst, to tele, se ne spozna več naprej; sam zlezem na lokomotivo. Pazite medtem, in kadar bo treba ustaviti, dajte znamenje s svetilko.«

Vojska v Egiptu. Indijski knezi na poti k svojim četam, ki so jih Angleži poklicali v obrambo Egipta.

Sedaj se peljemo hitreje.

Sestra se je medtem pomirila in menda zadremala...

Tudi moj tovariš se je zamislil.

Naenkrat postane v temi okrog nas živo. Od leve in desne udarjajo na naše uho glasovi. Sprva kakor daljno valovanje morja. Nato vedno razločneje in že slišimo ropot orožja in glasno stokanje; enakomerna melodija, ki nas zazebe v dno srca.

Nekje se razmaknejo črni oblaki.

Zapazim brezkončno vrsto sivih postav, ki se vlečejo ob obeh straneh tira, kakor da romajo sence mrtvih v kraljestvo smrti.

A ostri duh krvi in potu nam razodeva, da so živa bitja.

»Čujte, ali ne ropočejo kolesa?«

»Vlak...« slišim slaboten glas.

»Gotovo nameravajo uničiti tir.«

»Pionirji...«

»A moško iščejo ranjenih?«

»Ah, kaj! Se jim ne zdi vredno!«

Glasovi ostanejo zadaj in zamro; začujemo nove.

»Kam se peljete?« vpraša eden.

»Ranjence pobirat!« odvrne Goldjin.

»Glej jih, glej! Pa se vam ne muči prav posebno!«

»Kje ste pa do sedaj čepeli, a?«

»Ste se dobro naspali, he?«

»Samo da voz ne zgubite, bratci!«

»Vseh tako ne morete vzeti, imate premalo vagonov.«

V vseh glasovih je skrito trpko očitje in zadrževana jeza. Stokanje prihaja bliže in bliže... Goldjin vstane, zamahne s svetilko in vlak obstoji.

»Stoj! Ranjenci skupaj! Sanitetni vlak!« zadoni z bojnega polja. V temi se začne splošno, živahno premikanje, od vseh strani kriče vojaki in oficirji, stokajo in tožijo ranjenci.

»Bratje, vzemite me s seboj, za božjo Kriščevo voljo!...«

»Strelci pete kompanije... nesite svojega gospoda!«

»Deca, pomagajte naredniku!«

»Kje je Arhipov? Semkaj, Arhipov!«

»Pozor! Jarek!«

»Zberite mrtve! Mrtve! Ali ni nikogar, da bi nosil?«

»Svetilke sem!«

»Nosilnice! Hitro nosilnice!«

V skromni, negotovi svetlobi maloštevilnih latern vlačimo ranjence po visokem nasipu k vagonom.

Manjka razsvetljave, manjka nosil, ni najpotrebnejših pripomočkov.

»Stoj! Tak počakajte!« zavpije hripav, a ukazujoč glas. Iz sive množice se izmota postava generala G. Čelo in brado ima zavezano in je zavrit v zelo blaten plašč prostaka.

»Vzemite le težko ranjene! Nam še ni sile... A naprej jih leži še na stotine. Ne pozabite na polkovnika N. N.; dve

Arabski strelca na konju.

Arabci so kot konjeniki in strelci izvrstni; v najhujšem diru točno zadevajo svoj cilj.

Obisk cesarja Frančiška Jožefa v neki dunajski bolnišnici. Cesar v pogovoru z ranjencem. Za cesarjem stojita cesarjev telesni zdravnik dr. Kerzl ter generalno-štabni zdravnik dr. Kopriva.

vrsti odtod bodo. Naprej, deca! Le pogum! Ni več daleč...«

Vlak hiti naprej. Dva sanitejca smo poslali pred vlak, da spravljata municijo in mrtve s tira in zbirata ranjence.

Vsakih pet minut obstanemo in naložimo novih, stokajočih, krvavečih torovov.

Maloštevilno osobje je že docela zmučeno in dela z zadnjimi močmi. Ko pridemo do poslednje ruske predstraže, začne naletavati droben, fin dež. Zelo mrzlo je. Razločimo od Japoncev zasedene griče.

Iz čuvajnice stopi vojak obmejne straže.

»Tam... za tirom... Ena vrsta, se mi zdi, ne dalje; tam leži tobolski regiment. Sami so ostali tam. Ti so se zadnji umaknili. Imajo dosti ranjencev.«

Del osobja ostane pri vlaku, Goldjin, ena izmed strežnic in jaz se napotimo iskat Tobolsčane. Noge se udirajo globoko v razmočeni, ilovnati zemlji. Zebe nas. Večkrat se komu spodsne in opletamo drug ob drugega; lezemo čez jarke in spolzke nasipe iz ilovice. V sled hudih naporov so naši čuti že čisto otopeli. Vse, kar se je zgodilo okoli nas, se nam zdi kakor težke, moreče sanje. In mi sami smo kakor avtomati brez volje, ki jih goni bogve kaka neznana moč naprej. Mogoče smo napravili dva tisoč korakov, a pot se nam zdi desetkrat tako dolga. Kakor da blodimo po puščavi, kjer vlada večna tema. Nebo visi nizko nad nami in plaka mrzle solze in poje brezmejno žalostno grobno pešem. Nekje pade Goldjin preko prevrnjenega kolesa. Svetilka nam ugasne in tako tipamo v temi naprej, preskušaje previdno vsako ped zemlje, roke iztegnjene predse kakor slepci. Sestra v svetlosivem oblačilu in belem pokrivalu je kakor prikazen z grobov. Goldjin naenkrat obstane. Od desne začujemo zategnjeno stokanje.

»Dajte mi vžigalice! Moje so čisto premočene,« se obrne zdravnik k meni, »tu mora biti taborišče.«

Prižgemo trudoma svetilko. Kmalu obstanemo. Pokrajina je kakor zorana z velikanskim plугоm, kot stare krste leže trupla na močvirnih tleh. Zadenemo z nogami ob postavo, ki se v hipu postavi pokonci. Žoltoumazana luč svetilke pada na zmučen, strahoten, bradat obraz, čezincez umazan od blata.

»Kdo tu?... O Bog! Kaj je, batjuška?« jeclja vojak in zatiska trepalnice pred svetlobo.

»Prijetelji smo! A kje so ranjenci? Iščemo ranjence... kje je doktor? Vaš doktor?« Goldjin stresa vojaka za ramo. »Tak zdrami se!« A ta ga gleda z blodnim izrazom v očeh. Očividno ne razume vprašanja.

»Mnogo je ranjenih, pa tudi padlo jih je dosti!« reče navsezadnje.

»Potrebujemo zdravnika ali sanitejcev, kar je že...«

»Ne vem... spal bi rad,« blebeta vojak in pade težko na zemljo.

Gremo dalje, čez speče, utrujene vojake in vprašujemo po ranjenih in zdravniku.

Sestri se posreči pregovoriti nekega poddesetnika, da skliče par ljudi in skoči z njimi po doktorja.

Doktor, majhen, suh možiček, zavrit v premočen plašč, maje z glavo in šklepeta z zobmi.

»Ranjencev iščete?« mrmra naglo. »Vzemite. Ranjenci so povsod. Tu... tam... Iščite na tleh, na vozovih... Jaz vam ne morem pomagati... jaz že ne! Noge me ne nosijo več... grem... pustite me...«

»Dajte nam vsaj par sanitejcev... Kje so nosilnice?«

»Jaz jih nimam, jaz jih nimam... pustite me,« joče doktor. »Pustite me... ne morem... še znorim.«

In se obrne hipoma in leti odtod, spotikaje se ob vojake.

Kaj sedaj? Vsi so izmučeni do smrti. Doktor je, kakor kaže, znorel. In ta množica ranjenih!

Brskamo naprej. Pridemo do bolniškega voza. Goldjin odmakne platneno zaveso in vzdigne svetilko. S široko stegnjenimi nogami čepi pred nami, s komolci naslonjeno na rob voza, truplo ubitega vojaka in strmi v nas s široko - odprtimi, osteklenelimi očmi. Zdi se nam, kakor bi hotel pljuniti na nas krvave pene, ki so se mu nabrale okrog ustnic in po bradi. Prav pod njim leži ranjenec, obraz v krvi. Stoka in govori v vročici.

»Oprostimo ga! Pod mrtvecem se bo pač zadušil,« pravi Goldjin. »Potegnimo truplo z njega. Hitro! Primate! Revež je ranjen v glavo!«

A nismo ga spravili dol. Že davno otrplo telo je vztrajalo trdovratno v svoji legi in se le narahlo zihalo semintja. Kakor otroška igrača.

Sestra zakriči, pade na kolena in zaplaka:

»Pustite, pustite... to je strašno, to je grozno! Tak pustite, čujete!...«

Nenaden sunek vetra zgrabi platno, ga ploskne mrtvecu v obraz in nam ugasne svetilko. Dež se usuje v debelih, gostih curkih in nas zavije v mrzlo, neprodirno temo. — — —

Svetovna vojska.

Poročila z vseh bojišč so edina v tem, da letošnja mila zima, ki ni prinesla snega in mraza, marveč mnogo dežja in povodnji, znatno ovira gibanje armad. Zato se tudi pretekli teden niso nikjer izbojevali veliki, odločilni boji.

Boji v karpatskem gozdnatem gorovju, ki se vrše že več mesecev z menjajočim se uspehom, trajajo dalje. Medtem ko imajo boji v zahodni Galiciji in na Poljskem značaj velikih, enotnih bitk, se vrše v Karpatih le manjše praske, ki mnogokrat med seboj niso v zvezi. Zadnji čas so si Rusi zopet osvojili nekaj ozemlja, ki so ga imeli že ponovno v posesti, a morali vedno nanovo odstopiti našim četam.

V Galiciji so Rusi začeli z močnimi napadi na našo armado pri Tarnovu, pa so bili odbiti; mesto Tarnov, ki so ga Rusi že bili zasedli, je zopet v avstrijski posesti. Rusi so prišli do spoznanja, da njih napadi na močno utrjene postojanke naših čet zahtevajo le preobilo žrtev — zato vlada na tem bojišču zadnje dni mir. Upati smemo, da bo to premirje še dalj časa

trpelo, ker so ruske čete po zadnjih napadih zelo potrebne počitka.

Na Poljskem se Nemci, zmagujoč v majhnih bitkah, počasi pa vztrajno bližajo Varšavi. Vendar bi upanje, da se bo tu boj kmalu odločil, bilo prezgodnje.

Na zahodnem bojišču v Flandriji in na Francoskem se tudi pretekli teden ni zgodilo nič pomembnega. Danes zmaguje v manjših bojih ta, jutri oni, glavna bojna črta se pa med temi praskami skoro ne premakne.

Italija, ki ni neposredno zaposlena s svetovno vojsko, ima opraviti v Albaniji. Ko so se tam začeli običajni nemiri, kakor vsako leto, je Italija v Valoni izkrcala svoje vojaštvo in je poslala eno bojno ladjo tudi v mesto Drač v varstvo svoje naselbine, ki so ji grozili bližajoči se uporniki. Nekateri sodijo, da prideta ti dve mesti za trajno v laško posest.

Ko je sv. oče pred Božičem sprožil misel, da bi se za čas božičnih praznikov sklenilo med vojskujočimi se državami premirje, je bil ta njegov predlog odklonjen, češ, da je iz vojaških ozirov neizvršljiv. Sedaj je papež nastopil z novim miroljubnim predlogom: Prosil je vlade vseh vojskujočih se držav, naj bi zamenjale med seboj tiste vojne ujetnike, kateri so vsled zadobljenih ran za vojsko nesposobni. Ta človekoljubni predlog je bil od vseh vladarjev z veseljem sprejet.

Razširjajte „Ilustrirani Glasnik“!

Sestanek treh vladarjev. Kralj danski Kristijan X. (na levi), kralj švedski Gustav V. (v sredi) in kralj norveški Hakon V. (na desni) so se sešli v Malmö na posvetovanje.

Strelni jarki.

Strelni jarki igrajo v sedanji vojski velevažno vlogo. Vse bitke se vrše pravzaprav zanje in v njih. Strelni jarek služi v prvi vrsti za to, da se vojak skrije v njem pred sovražnikovimi strelji, pri zadnjih dolgotrajnih bitkah pa je že postal pravo vojakovo stanovanje. Vojaki si ga uredijo kolikor mogoče udobno; v jarku

imajo včasih razen stanovanja tudi skupno obednico, kopališče, brivnico, itd. Največji mojstri v kovanju strelnih jarkov v sedanji vojski so Rusi; za kovanje takih kritik niso le izvrstno izvežbani, temuč imajo tudi najboljše orodje. Te umetnosti so se naučili od Japoncev.

Dasi je strelni jarek šele v zadnjem času tako velikega pomena, ni to nikakor iznajdba naše dobe. Obrambne jame so

PODLISTEK

Lepa Blanka.

Roman. Napisal P. Zaccone. — Prevel Josip Medic. (Dalje.)

»Na pomoč! Na pomoč! Morilci!»

Everard se je vzravnal in krepko zaklel.

»Kaj stojite in čakate, strele?« se je obrnil h Golinu in Filipu. »Udarite, da bo molčal!»

Trije morilci so priskočili k Leonu in Everardov ukaz bi se bil gotovo izvršil, če bi se naenkrat ne bila odprla vrata. Med njimi se je prikazala Blanka.

Vsi so obstali, kakor bi jih bila strela zadela.

Everard je pustil svojo žrtev in trije razbojniki so se umaknili kakor osramočeni, naglo skrivajoč svoje nože.

Blanka se je ustavila na pragu in zdelo se je, da nje prestrašeni pogledi izprašujejo nesrečne udeležnike tega prizora.

»Kaj je vendar? ... Kaj se godi tukaj?« je vprašala, obrnivši se na svojega očeta.

Leon jo je opazoval in se je vpraševal, če ni ta prikazen katera izmed onih čudnih sanj, v katerih se nenavadna resničnost meša z nemožnimi domišljijami.

V njem se je borilo tisoč različnih čuvstev.

Kdo je bila ta mladenka? Odkod je prišla? Čigavo je bilo to bitje čudovite nežnosti, na čigar čelu je odsevala tolika lepota, polna čistosti in nedolžnosti?

Everard je povsili glavo in ni nič odgovoril na njeno vprašanje. Tedaj se je njen vprašujoči pogled obrnil k njemu; Leon se ni mogel več zatajiti, stopil je k njej, jo nežno prijel za roko in dejal z najglobljo hvaležnostjo:

»Bodite najprisrčnejše zahvaljeni!»

»Zakaj?« je vprašala mladenka začudeno.

»Rešili ste mi življenje.«

»Ali je mar bilo Vaše življenje v nevarnosti?« je vprašala Blanka in vztrepotala.

»O, saj mi ni za življenje!« je odgovoril Leon. »Pa imam važno nalogo, ki jo moram izpolniti, in zaradi nje nečem še umreti!«

»Saj moj oče Vas je branil, ali ne?«

»Vaš oče!«

Ko se je Blanka obrnila k svojemu očetu, je ta skočil k mladeniču in ga pograbil za roko.

»Molči!« je dejal z ukazujočim in globokim glasom. »Če poveš eno samo besedo ... te ubijem brez usmiljenja.«

»Kdo je ta deklica?«

»Moja hči.«

»In ona ne vé ničesar?«

»Ničesar, ničesar! Ali razumeš?«

Leon je umolknil.

Razumel je žalostni položaj tega zločinskega očeta spričo tako nedolžne in čiste hčere in v tem trenutku se je zbudilo sočutje v njegovem srcu do Everarda, dasi mu po vsem, kar se je zgodilo, ni mogel biti naklonjen.

Blanka je obadva opazovala, in ko je videla, da tiho govorita med seboj, jo je objel čuden strah.

Preganjanje sovražnega zrakoplova. V nepregledni vrsti jarkov je zavlada mir. Kdor je mogel, si je privoščil uro počitka. Samo straža stoji na svojem mestu. Tedaj se nenadoma začuje prestrašen klic: »Zrakoplovci! Zrakoplovci!« Nankrat je vse budno v jarkih in grabi še z zaspanimi rokami za puške. Daljna točka se vedno bolj približuje, razločno se že sliši ropotanje letala. V zraku zažvižgajo krogle iz tisoč pušk. Že drvijo tudi avtomobili sovražniku nasproti; na teh urnih vozovih so postavljeni posebni topovi, ki obstreljujejo sovražnega letalca. Avtomobili hite s silno hitrostjo za nevarno ptico, ki je nevarnost začutila in se dviga vedno više. Iz topov pa grmi strel za strelom.

Psi v vojni službi.

Belgijci se poslužujejo tudi psov za prevoz vojnih potrebščin.

se rabile že v 18. stoletju, in sicer so si Turki izmislili to vojno umetnost. Posluževati so se jih začeli l. 1788. za časa ruske carice Katarine. O njih je pisal tedanji ruski vojni maršal knez Karel Jožef Sinj takole: »Turki imajo dva zanesljiva taktična pripomočka. Prvi je zelo razvita spretnost, s katero znajo svoje bojne čete zakriti, drugi pa obstoji v tem, da si izkopljejo v tleh jame, v katerih se skrijejo pred sovražnimi topovi. Vsak mož ima svojo jamo, v kateri varno stoji, dokler ne mine ogenj topov.« Torej so Turki začetniki strelnih jarkov, ki se jih sedaj s tolikim uspehom poslužujejo vse vojske.

Kako hitro se gibljejo čete.

O hitrosti čet odločujejo najrazličnejše okoliščine, v prvi vrsti vreme, razdalja in sposobnost sovražnika, ceste ter telesna moč vojaka. Medtem ko močan, krepak mož prehodi sam 40, 50 in celo več kilometrov na dan, je pot kakih 40 km za manjše vojaške skupine že znaten uspeh, kajti četa hodi počasneje nego posameznik. Čudno dejstvo je, da je hitrost tem manjša, čim večji je pešec. Na podlagi zadnjih izkušenj bi se dalo reči, da znaša povprečna dolžost prehojene poti 15 km na dan.

V vojski l. 1805. je znašala povprečna hitrost Napoleonovih čet v smeri iz Strasburga proti Dunaju kakih 18 in pol, od Dunaja proti Brnu celo 25 km na dan. Zelo slavne pohode je napravil Radecki. Iz Pavije v Novaro je prispel v štirih dneh in je še imel medtem dovolj časa za znatno prasko pri Mortari in za bitko pri No-

Sladak počitek.

Utrujen vojak si je napravil na hodniku železniškega voza udobno ležišče.

vari. L. 1877. je prehodil Osman paša ob najhujši vročini in strašni žeji pot iz Vidina v Plevno, ki znaša 180 km, v šestih dneh (torej 30 km na dan). Izredno nagel pohod je izvršil ob poljski vstaji l. 1831. ruski general Diebič, ki je prehodil 50 km na dan.

Vojni stroški.

V prejšnjih časih vojske razmeroma niso mnogo stale. Vojaki so se morali sami preživljati, orožje pa ni bilo tako umetno narejeno, torej tudi ne tako drago kakor danes. Čimbolj pa se razvija vojna tehnika, čim večji je kulturni napredek, tembolj rastejo tudi vojni stroški. Nemško-francoska vojska l. 1870—71., ki je trajala sedem mesecev, je stala Francijo 13 milijard frankov, med tem je bilo 6 milijard neposrednih vojnih stroškov. Vojska je torej stala Francijo kakih 900 milijonov na mesec ali 30 milijonov na dan. Nemčija je izdala za to vojsko eno milijardo in pol.

Južno-afriška vojska, ki je trajala 31 mesecev, je stala Anglijo 4220 milijonov mark. Seveda je bila tudi ta vojska, kakor vse moderne, trgovska vojska in je An-

»Torej poznate tega gospoda, oče?« je vprašala čez nekaj časa.

»Da, poznam ga, Blanka,« je odgovoril Everard obotavljajoč se.

»Ali je prišel k Vam?«

»K meni? ... Ne ... Menda ne. Zakaj misliš, da ...«

Blanka je vprašaje pogledala Leona in mladeniča je naenkrat obšlo novo upanje. Stopil je bliže k njej.

»Opravek, ki me je pripeljal sem, je zelo važen,« je rekel. »Gre se za mojo čast.«

»Kako?«

»V tem trenutku, ko govorim z Vami, umira moj oče iz obupa in sramote v jetnišnici.«

»Kaj govorite!«

»Samo resnico.«

»Ali je zakrivil kak zločin?«

»Najmanjšega nepoštenega dejanja se ne zaveda.«

»Pravični Bog! Ali je kaj takega mogoče?«

»Da, je mogoče. Pravičnost je natančna in previdna, pa je človeška. Vse okoli-

ščine so govorile zoper mojega očeta in sodniki so ga morali obsoditi.«

»In Vi?«

»Jaz sem posvetil svoje življenje delu, da rešim njega, čigar naukom in vzgoji se imam zahvaliti, da sem postal pošten človek.«

Blanka mu je stisnila roko, gnana od globokega spoštovanja do mladega moža.

»V čast Vam je, kar govorite,« je dejala čuvstveno, »in če bi se kdaj podobna nesreča pripetila mojemu očetu, bi tudi moje življenje ne moglo imeti bolj blagega namena ...«

Leonu so se oči posvetile.

»To, kar govorite, mislite tudi, kajne?« jo je vprašal ganjen.

»Ali dvomite?«

»Ne, ne dvomim; toda v Vaših besedah je nekaj tako čudovitega, da so naenkrat zopet vzbudile v mojem srcu upanje, ki je že bilo zamrlo.«

»Kakšno upanje?«

»Če bi Vam kdaj bilo mogoče vrniti čast mojemu očetu, ki jo je po nesreči izgubil ...«

»Da, da! Odgovorite: Če bi Vam bilo mogoče, kaj bi storili?«

»O, nič bi se ne obotavljala!«

»Tedaj me poslušajte! Tukaj, v tej sobi, v najini bližini je človek, ki pozna nedolžnost mojega očeta, ki bi jo mogel dokazati ... in ki ga more z eno samo besedo rešiti brezčastnega življenja, v katero je obsojen! Teга človeka sem večkrat prosil, na kolenih prosil, naj izpregovori to odrešujočo besedo, in ni hotel.«

»Ni mogoče!«

»Vprašajte svojega očeta!«

»On ga torej pozna?«

Leon ni imel časa, da bi odgovoril.

Do tedaj je Everard hladno poslušal njun pogovor in ni kazal ne nestrpnosti, ne jeze; toda sedaj je razumel, da mu bo razgovor kmalu postal nadležen, in je videl, da ga mora končati.

Tedaj je trdo pograbil mladeniča za ramo in ga z močno roko oddaljil od Blanke.

»Oprostite, mladi mož,« je dejal ukazujoče in odločno, »zdi se mi, da ste dovolj govorili.«

gliji po zmagi bogato povrnila vojne stroške, ker ji je prinesla zlata in diamantna polja Transvala. Prav tako trgovskega značaja je bila tudi vojska med Španijo in Kubo, ki so jo vodili severno-ameriški spekulant s sladkorjem. Isto velja tudi o nelheterski vojski med ameriškimi državami Čile in Peru, katero so izzvali evropski bankirji. V rusko-japonski vojski se je šlo za to, kdo bo izkoriščal Mandžurijo in Korejo. Ta vojska je stala Japonce 4 milijarde mark Ruse pa 6 milijard. Prva balkanska vojska je stala države, ki so bile v vojsko zapletene, okrog 2500 milijonov mark. Stroški za posameznega vojaka so znašali 6 mark na dan.

Seveda ni vojak dobil toliko v gotovini, marveč se mu je pošiljalo tudi od doma.

Razkuževanje bojišč.

Velika množica človeških in živalskih mrtvih teles deluje v trojnem oziru škodljivo na zdravje vojskujočih se množ: mrtva trupla razširjajo kali nalezljivih boleznih, razvijajo nezdrave pline in vsled svojega razkroja okužijo tla in vodo. Prej so mislili, da je prva točka najvažnejša, toda danes se vé, da nastajajo nalezljive bolezni samo tam, kjer so nakupičena trupla že prej

imela kali nalezljivih boleznih v sebi; vendar se to zelo redko zgodi. Nevarnejši sta drugi dve točki. Vse tri posledice se pojavijo samo tam, kjer trupla pomanjkljivo pokopljejo. Velika nevarnost preti od takozvanih skupnih grobov. Kriva je tega voda, potem pa tudi velika gniloba, katere razmeroma majhni obseg tal ne more »prebaviti«, temuč prihaja na površje in okuži zrak. Zaraditega so po zadnjih vojskah bojišča vedno razkuževali. Po vojski leta 1870—1871. sta nemška in francoska vlada ukazali tako razkužitev. Nemčija je

razkuževala celo taborišča in je pri tem delu rabila štiri pionirske stotnije ter mnogo delavcev (dnevno 1200 do 1500 mož). Vse skupne grobove so zasuli s prstjo v višini do 1,75 m. Prst so dovažali iz oddaljenejših krajev. Vsled zasipavanja je zrastle vsak grob 0,6 do 0,9 m. Kjer je bilo čutiti smrad, tam so razkuževali z živim apnom, zmletim v prah, razen tega so pa še kopali jarke ter jih napolnjevali z mangansko raztopino. Grob so izkopali le, če je obsegal osem trupel; taka trupla so potem devali v dobro zaprte krste.

Turčija v vojski. Zborovanje Turkov ob priliki, ko je Turčija napovedala sveto vojsko.

Leon se je za trenutek obotavljal premišljeval, kaj naj stori.

Vsa njegova pazljivost se je obrnila na Blanko. Dasi jo je poznal šele nekaj trenutkov, je jasno čutil, da je med njima vez naklonjenosti in prijateljstva, ki jo bo težko raztrgati.

Toda ko je videl, kako je nežna in slabotna, se je zavedel, da bi jo morda uničil, če bi ji povedal vso resnico o očetu, in zopet se je njegovo srce napolnilo z usmiljenjem.

Sklenil je tedaj, da bo molčal in je stopil korak k vratom.

»Odhajate?« je dejala Blanka žalostno.

»Moram iti, ker Vam ne smem ničesar povedati,« je dejal Leon.

»Čudno,« je odgovorila Blanka, »imela sem Vas za odkritega človeka, zanimali ste me in sedaj...«

Leon je ponosno dvignil glavo.

»Tudi sedaj morate verjeti, Blanka, da sem odkrit in pošten človek. Šele eno uro je tega, kar sem se seznanil z Vami, pa poznam že čisto dobro Vaše plemenito srce in želim, da mi ohranite v njem lep

spomin. Kaj se vé? — morda se bomo kdaj zopet videli in upam, da se tedaj ne boste branili podati mi roko, kakor mi jo prijateljsko podajte sedaj!«

Blanka je bila bolj žalostna in razburjena, nego je hotela pokazati, in je podala mladeniču roko.

»Na svidenje tedaj, Blanka!« je rekel Leon, stiskajoč malo, blede roko, ki se mu je bila vdala.

»Z Bogom! Z Bogom!« je zašepetala Blanka zamišljena in žalostna, ko je videla, da odhaja.

In ko je izginil, se je s solzo v očesu obrnila k Everardu.

»Oče,« je rekla, »kako dober je ta gospod in Vi ste tako trdo ravnali z njim!«

Everard je hčer objel in ji odgovoril z nasmehom:

»Naj ti ne priraste preveč k srčecu, Blanka, kajti on je že zaročen!«

»Tako?« je odgovorila Blanka navidez malomarno, v duši pa ji je bilo drugače.

DRUGI DEL.

I. Trpeča duša.

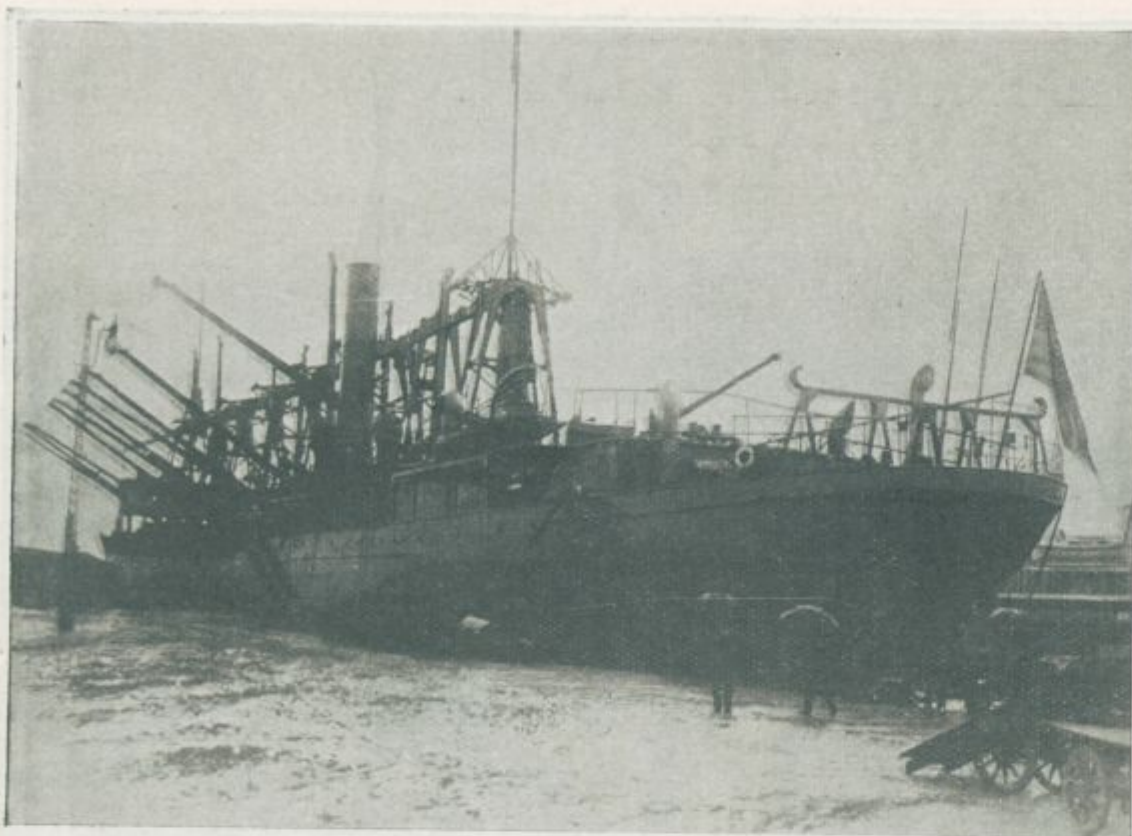
Ko je gospod Morton odpotoval, skrivnostna in mračna londonska hiša, ki smo jo prej popisali, ni ostala prazna. Gospa Kuran je zapustila svoje letovišče na deželi, kjer je tiho živela, in se je nastanila v živahnem Londonu, da bi bolj potrpežljivo čakala vrnitve svojega oskrbnika.

Ko je videla, da ji gospod Morton ne piše, da je minulo že mnogo dni in da ves ta čas ni dobila nobenega glasu od njega, je njen nemir rastle od ure do ure, od minute do minute. Imela je samo eno misel, samo eno željo... ter je sklenila, da pojde sama v Pariz poiskat si poročil, ki jih je pričakovala.

Morala se je zgoditi kaka nesreča. Morda je vse preprečil nenaden, strašen slučaj; morda so njeni papirji, ki jih je imel Morton, prišli v tuje, nepoklicane roke.

Pri tej misli se je zdrznila in je sklenila, da takoj odpotuje.

Dva dni pozneje je prispela v Pariz in se je nastanila v hotelu Luvru.

Ameriška ladja »Jason«, katera je o Božiču pripeljala v Evropo darila ameriških otrok otrokom evropskih vojskujočih se držav. Darila, namenjena Avstriji, so bila poslana na Dunaj, odkoder se razdeljujejo na posamezne dežele. Darila obstoje iz obleke in perila. Marsikateri siroti, ki ji je kruta vojska ugrabila očeta, je ta božični pozdrav daljnih bratcev in sestric otrl grenko solzo žalosti in bede.

Zgodovina topa.

Kanonik Iv. Sušnik.

(Dalje.)

Proti sovražnikovemu ognju je moštvo pri topu zavarovano z oklepom. Na lafeti je pritrjen čveterovoglat, 4 $\frac{1}{2}$ mm močan jeklen oklep, kateri zamore, zlasti na večjo daljavo, vzdržati puškine krogle in pa drobce šrapnelov, ter sega skoro od tal približno 1'60 m visoko. Skozi osrednjo odprtino moli topova cev.

Čim večji je top, oziroma njegov kaliber, tem večji so izstreljeni projektili, tem silnejši je tudi njihov učinek; seveda, so pa tudi tolikanj težje premakljivi. Manjši topovi imajo sicer prednost, da jih je z manjšim naporom možno spraviti na griče ali kake druge ugodne postojanke, streljajo pa le manjše projekte

in vsled tega tudi z manjšim učinkom. Razne poskušnje so dognale, da popolnoma opremljen top z vozom vred ne sme tehtati čez 2000 kg. To težo je še možno z navadno uprežo (6 konj) spraviti čez neugoden terén ali na zmerno nagnjene višine. Ta teža je torej merodajna za velikost topove cevi, oziroma kalibra. In v istem znaša razlika kalibra poljskih topov pri raznih državah komaj za 2 mm. Francoska armada rabi topove kaliber 75 mm, Angleži in Rusi kaliber 76'2 mm, Avstrija kaliber 76'8 mm, Nemčija kaliber 77 mm. Prav tako se tudi teža celega opremljenega topa giblje v mejah 1750—1950 kg. Topova cev sama tehta pri naših topovih 340 kg in je dolga 229 cm, teža naših granat in šrapnelov 6'68 kg, teža celega naboja (patrone) 8'3 kg.

Šrapnele smo že natančneje opisali. Granate so namesto nekdanjega smodnika napolnjene z močnejšim razstrelivom, takozvanim »amonal-om« (107 gr), kateremu je pridejan fosforov antimon, da napravi pri razpoku več dima in ga je možno še na večje razdalje opazovati.

Municija (popolnoma napravljeni mesingasti naboji) se nahaja v sprednjem delu topovega voza (33 strelcov), deloma pa v posebnih municijskih vozovih, od katerih hrani vsak 93 strelcov. Za vsak top se torej nahaja v bateriji 126 strelcov, in sicer 96 šrapnelov in 30 granat. Ker so vsi poljski topovi enega kalibra, se rabi za vse topove enotna municija.

Z nekoliko bolj natančnim opisom naših avstrijskih poljskih topov imamo pregled skoro vsega topništva sedanjih evropskih držav. Četudi se v nebitvenih delih glede lafet, zaklopov i. dr. med seboj več ali manj razlikujejo, glede uporabe, sigurnosti in učinkov ni skoro nobene razlike. Pred vojno smo bili poučeni o izbornem našem artiljerijskem materijalu, v bojih z Rusi in Srbi smo imeli priliko dostikrat v našo občutno škodo se prepričati, da tudi naši nasprotniki nimajo nikakor slabjšega topništva. V isti meri sta si tudi nemška in francoska artiljerija enakovrstni. Dočim v prejšnjih sto letih, od l. 1750. do 1850. topništvo ni skoro nič napredovalo, se je v zadnjih 50 letih strelno orožje silno izpopolnilo. Kaj utegne še bodočnost prinesiti — kdo ve?

Pri vsej tehnični izpopolnitvi pa vendar sedanji topovi vsem zahtevam ne zadoščajo. Že rusko-turška vojna l. 1878., še bolj pa rusko-japonska vojna je pokazala, da z navadnim poljskim topom v zakopih ležečemu sovražniku ni priti do živega. Treba je topov, ki mečejo krogle v visokem loku z viška na sovražnika. V ta namen so vmeščene pri vseh armadah havbice. Kakor je bilo že omenjeno, so havbice rabili že v 18. veku. Bili so to malo krajši topovi večjega kalibra približno 14—15 cm, s katerimi so streljali v več ali manj zategnjem loku okroglo, s smodnikom napolnjene granate na sovražnika. Z vpeljavo risanih topov in običajnih granat so se stare havbice za nekaj desetletij opustile, v najnovjšem času pa so prišle zopet v veljavo.

(Dalje.)

Mesta ni poznala in tudi stanovanje gospoda Mortona ji ni bilo znano, toda pismo, ki ga je Morton imel, je bilo naslovljeno na bankirja Hotingerja. Pri tem bankirju ji je tedaj bilo treba povprašati, kaj je z Mortonom. Nekaj ur po prihodu v Pariz se je njena kočija ustavila pred banko.

Gospoda Hotingerja ni bilo v uradu, ko je prišla. Toda komaj je povedala svoje ime, so jo takoj peljali k enemu prvih uradnikov podjetja, ki jo je sprejel z vso uslužnostjo.

Gospa Kuran je bila zelo razburjena; prišel je trenutek, ko je morala zvedeti, ali je kaj resnice na tem, česar se je tako bala. Vendar se je premagala in skušala govoriti mirno.

»Gospod,« je rekla, skrivajoč z nasmehom svojo razburjenost, »pred nekaj dnevi sem poslala v Pariz človeka z zelo važnim naročilom, kateremu sem tudi izročila pismo z neomejenim kreditom v Vaši banki.«

»O katerem človeku govorite, milostna gospa?«

»O gospodu Mortonu.«

Uradnik se je priklonil.

»Res,« je odgovoril smehljaje, »tega imena se spominjam.«

»Ali ste videli tega gospoda?«

»Da, milostna gospa.«

»Je že dolgo tega?«

»Včeraj sem ga videl.«

»Ali je to gotovo?«

»O, popolnoma!«

Gospa Kuran se je oddahnila. Poto-lažilo jo je, da je gospod Morton še vedno v Parizu, toda njegov molk jo je vendarle še vedno vznemirjal. Zato je nadaljevala:

»Gospod Morton mi je pozabil sporočiti naslov svojega stanovanja v Parizu. Upala sem, da mi boste morda Vi mogli povedati, kje stanuje.«

»Gospod Morton nam je res pustil svoj naslov. Toda zdi se, da se je večkrat selil.«

»Ali se bo še kaj oglasil pri Vas?«

»Še danes.«

»Ali boste govorili z njim?«

»Seveda.«

»Dobro, moram Vas prositi majhne usluge.«

»Ukazujte, milostna gospa!«

»Kadar se gospod Morton oglasi, mu recite, da sem davi prispela v Pariz in da stanujem v hotelu Luvru. Recite mu, naj takoj pride k meni.«

»Zgodilo se bo, milostna gospa.«

»Tu je moja vizitnica.«

»Čez eno uro bo gospod Morton pri Vas.«

Gospa Kuran se je vrnila v svoj hotel. Bila je še vedno nemirna, vendar pa jo je obisk v banki precej potolažil.

Ukazala je, naj ji gospoda Mortona pripeljejo takoj, ko se oglasi v hotelu.

K sreči ji ni bilo treba predolgo čakati. Minula je komaj ena ura, kar se je vrnila v hotel, ko ji je sluga naznanil gospoda Mortona.

Gospa Kuran je živahno vstala in mu pohitela naproti, toda komaj so se vrata odprla, je vstopil človek, ki ga ni poznala.

Gospa je kriknila in prebledela.

»Naznanili so mi gospoda Mortona,« je zajecjela prestrašena.

Neznanec se je priklonil. (Dalje.)

Junaški pohod naših čet iz Pžemišla. Oblegana posadka v Pžemišlu zapusti od časa do časa trdnjavo, poišče sovražnika in se po končanem boju vrne zopet v trdnjavo. Naša slika nam kaže prizor iz takega boja.

Sebastopolj.

(Spisal L. N. Tolstoj. Prevel I. P.)

(Dalje.)

Za stotnika Obžogova je podstotnik Mihajlov aristokrat, za podstotnika Mihajlova je pobočnik Kalugin aristokrat, ker je pobočnik in se tiho razgovarja z drugim pobočnikom. Za pobočnika Kalugina je grof Nordov aristokrat, ker je krilni pobočnik.

Častiželjnost, častiželjnost in častiželjnost povsod, tudi na kraju groba in med ljudmi, ki so pripravljene umreti iz prepričanja. Častiželjnost je značilna poteza in posebna bolezen sedanjega časa. Zakaj? Med prejšnjimi ljudmi ni bilo slišati o tej stvari, ravno tako, kakor se ni

slišalo o kozah in koleri. Zakaj so v naši dobi samo tri vrste ljudi: prvi, ki smatrajo častiželjnost kot neobhodno potrebno stvar, ki se ji torej po pravici in svobodno pokore; drugi, ki imajo častiželjnost za neko nesrečo, ki pa se ne da odvrniti, in tretji, ki nevede suženjsko delujejo pod tem vplivom? Kako to, da sta Homer in Šekspir govorila o ljubezni, o slavi, o trpljenju; literatura današnjega časa je pa le pripovedovanje o častihlepu?

Podstotnik je šel dvakrat neodločno mimo kroga svojih aristokratov, tretji pot pa se je premagal in stopil k njim. Ta krog so sestavljali štiri častniki: pobočnik Kalugin, znanec Mihajlova, pobočnik knez Galicin, ki je bil tudi malo aristokrat celo za Kalugina, polkovnik Neferdov,

eden takoimenovanih stoindvajsetih svetnih ljudi, ki so zopet med vojno vstopili v vojaško službo, iz katere so se poprej bili poslovili, in konjiški stotnik Praskuhin, ki je bil tudi eden izmed stoindvajsetih. K sreči je bil Kalugin dobre volje, general je ravnokar zaupljivo govoril z njim. Knez Galicin je prišel iz Peterburga in se je nastanil pri njem; smatral ni za poniževalno Mihajlovo podati roko, česar pa ni storil Praskuhin, ki se je v utrdbi pogosto shajal z Mihajlovim, večkrat pil njegovo vino in mu po preferansu bil dolžan dvajset rubljev. Ni še dobro poznal kneza Galicina in zato ni hotel pokazati pred njim, da je znan z navadnim pehotnim podstotnikom. Samo malo se mu je poklonil.

Na severno bojišče odhajajoči polk.

»Kaj, podstotnik,« je rekel Kalugin, »kdaj pojdeva zopet na utrdbo, kakor sva se bila srečala v Švarčevi utrdbi? Vroče je bilo. A?«

»Da vroče je bilo,« je rekel Mihajlov, spomnivši se, kako je tisto noč šel po jarku na utrdbi in srečal Kalugina, ki je res korenjaški stopal in rožljal s sabljo.

»Pravzaprav bi moral iti jutri, ali nekdo izmed nas je bolan,« je nadaljeval Mihajlov, »neki častnik, torej...« Hotel je povedati, da je jutri on na vrsti, kajti poveljnik osme stotnije je malo bolan in je ostal v stotniji samo še praporščak; on je smatral za dolžnost, da ponudi sebe mesto poročnika Nepsiseckega.

Kalugin ga ni poslušal.

»Čutim, da bo nekaj te dni,« je rekel knezu Galicinu.

Nihče mu ni odgovoril. Knez Galicin je le skremžil obraz, pogledal mimo stotnikove kape in rekel po kratkem molku:

»Kako lepa je ta deklica v rdečem robcu. Ali jo poznate, podstotnik?«

»To je hči nekega pomorščaka blizu mojega stanovanja,« je odgovoril podstotnik.

»Pojdimo in si jo dobro oglejmo.«

Knez Galicin je podal eno roko Kaluginu, desno pa podstotniku, uverjen, da slednjemu ne more napraviti večjega veselja; in je tudi res tako bilo.

Podstotnik je bil praznoveren in je štel za velik greh, pred bojem zanimati se za ženske. V tem slučaju je hotel veljati za razuzdanca, česar pa mu nista verjela ne knez Galicin in ne Kalugin in čemur se je deklica v rdečem robcu strašno čudila, ker ni le enkrat opazila, kako je podstotnik zardel, ko je šel mimo njenega okenca. Praskuhin je šel zadaj in je vedno suval kneza Galicina v roko, delajoč opazke v francoskem jeziku. Ker niso mogli štirje iti drug poleg drugega, je bil prisiljen iti sam in je šele na drugem ovinku ponudil roko hrabremu pomorske-mu častniku Servjaginu, ki se je tudi želel pridružiti aristokratu. In znani junak je vsakemu rad ponudil svojo žilasto pošteno roko, tako tudi Praskuhinu, ki mu je bil znan kot ne posebno vesel človek. Ko je

Praskuhin razložil knezu Galicinu znanje s tem pomorščakom in mu tiho povedal, da je to znani junak, se knez Galicin, ki je bil včeraj v četrti utrdbi in videl, kako se je dvajset korakov pred njim razpočila bomba, in ki je smatral sebe za ravno takega junaka, misleč si, kako mnogo slave se pridobi zastonj, še zmenil ni za Servjagina.

Podstotniku je bilo tako prijetno v tej družbi, da je pozabil na mило pismo iz T. in na težke misli, ki so ga nadlegovale, ko je moral iti na utrdbo. Bil je pri njih tako dolgo, dokler niso jeli govoriti samo med seboj, izogibati se njegovim pogledom, dajati mu s tem očitno in prav jasno znamenje, da mora iti proč, in dokler niso naposled šli od njega. Pa podstotnik je bil vsekakor zadovoljen.

IV.

Ko je podstotnik prestopil prag svojega stanovanja, so mu prišle vse druge misli v glavo. Videl je malo izbo s prstenim, neravnim hodom in krivimi okni, zalepljenimi s papirjem, svoj stari posteljnjak s preprogo, pribito nad njim, na kateri je bila podoba Amazonke in sta visela dva tulska samokresa, umazano postelj s katunovo odejo onega junkerja, ki je stanoval pri njem; videl je svojega Nikito, kateri je z zmršenimi, masnimi lasmi vstal s tal in se česal; videl je svojo staro suknjo, čevlje in culico, iz katere je molel konec sira in vrat steklenice z vodko, ki si jo je pripravil za trdnjavo. Spomnil se je, da mora biti danes vso noč s stotnijo v utrdbi.

»Najbrže bom danes ubit,« — je mislil podstotnik — »vse si mi tako zdi. In glavno je, da mi ni bilo treba iti, temuč sem se sam ponudil. Navadno je tisti ubit, ki se ponuja. In zakaj je bolan tisti Nepsisecki? Morda pa še bolan ni; in zaradi njega bodo mene ubili, prav gotovo ubili! Videl sem, kako je bilo vseč polkovnemu poveljniku, ko sem se ponudil, da grem, če je Nepsisecki bolan. Če ne postanem major, gotovo dobim Vladimirjev red. Saj pridem že trinajstič na utrdbe; trinajst je nesrečna številka. Vsekako ču-

tim, da me gotovo ubijejo; pa moral je nekdo iti, stotnija ni mogla iti s samim praporščakom. Naj se zgodi, kar se hoče, saj gre za čast polka, za čast vojske. Bila je moja dolžnost, da sem se zglasil... da, sveta dolžnost. Ali meni se dozdeva —.«

Podstotnik je bil pozabil, da se mu je nekaj podobnega dozdevalo prvi pot, ko je moral iti na utrdbo; vedel ni, da take misli nadlegujejo vsakega, preden gre v boj. Pomirivši se s pojmom dolžnosti, ki je bil pri podstotniku posebno razvit in silen, se je vsedel k mizi in začel pisati očetu pismo za slovo. Čez deset minut je spisal pismo, vstal od mize s solznimi očmi in je med oblačenjem zmolil vse molitve, ki jih je znal.

Pijani in sirovi sluga mu je leno podal novo suknjo (stara, v kateri je navadno hodil na utrdbo, še ni bila popravljen).

»Zakaj ne popraviš suknje? Ti bi le spal,« reče jezno Mihajlov.

»Kaj spal?« — mrma Nikita — »ves dan letam kot pes, da bi me bilo kmalu konec, pa bi še malo pospati ne smel.«

»Ti si zopet pijan, že vidim.«

»Saj se nisem napil za vaše denarje, kaj mi očitate?«

»Molči, tepec!« je zakričal podstotnik in je bil pripravljen, da bi ga udaril. Že poprej je bil nevoljen, ali sedaj je popolnoma izgubil potrpljenje, ko ga je Nikita, katerega je sicer ljubil in ga celo razvajal in s katerim je živel dvanajst let, s svojo sirovostjo razsrdil.

»Tepec? Tepec?« je ponovil sluga. »In kaj me zmerjate s tepcem? Pomislite, kakšen čas da je! Ni dobro zmerjati!«

Mihajlov se je spomnil, kam mora iti, in hudo mu je bilo.

»Saj ti moraš človeka razjeziti, Nikita,« je rekel s krotkim glasom. »Pismo na očeta pusti na mizi in se ga ne dotakni!« je pristavil in zardel.

»Poslušam!« je rekel Nikita, katerega je omečil vpliv vina, katero je pil za svoj denar, kakor je rekel. Solze so mu silile v oči.

Ko mu je stotnik pred vrati rekel: »Z Bogom, Nikita!« je sluga zaplakal in jel poljubljaati roko svojemu gospodu. »Z Bogom, gospod!« je ihtel.

Stara pomorščakinja, ki je tudi stala pred vrati, ni mogla, da bi se ne pridružila temu ginljivemu prizoru. Začela je brisati solze z umazanim rokavom in govoriti o tem, koliko trpé, čeprav so gospoda. Pripovedovala je pijanemu Nikiti gotovo že stotič, da je reva ostala vdova, da so ji ubili moža pri prvem bombardiranju, da so ji razbili vso hišo (ta, v kateri sedaj živi, pa ni njena) itd.

Po gospodovem odhodu je Nikita prižgal pipo, poprosil domačo deklico, naj mu gre po vodke, nehal jokati in se je jel s starko pripraviti zaradi nekega vedra, katero mu je nekoč razbila.

»Morda pa bom samo ranjen?« si je mislil podstotnik sam pri sebi, ko je že v mraku korakal s svojo stotnijo proti utrdbi. »No, kam bom ranjen, kako? Sèm ali sèm?« je mislil, kažoč na život in na prsi. »Če bi me sèm (mislil je vrhni del nože), bi bilo po meni. Če me pa sèmkaj zadene le kosec bombe, bo vsega konec.«

Podčastnik je po jarkih srečno prišel do utrdbe in razpostavil z ženijskim častnikom ljudi na delo. Potem je šel v jamico poleg nasipov. Streljanje je bilo počasno; le redko je počil top pri nas ali pri sovražniku in bomba opisala ognjen krog po temnem zvezdnem nebu. (Dalje.)

DOGODBE

Ponesrečen Edisonov poizkus. Ko je Edison odprl svoj laboratorij, je imel pri sebi Irca, z imenom Barney Gilhooly. Moža je rabil za vsako delo; zdaj je bil inženir, za četrt ure kurjač, takoj nato kočijaž, hlapec, nadzornik in sluga.

Ta vsestranski mož je stanoval z družino blizu Edisonove tovarne in imel voz-plete-njak, v katerem je dovažal, česar je potreboval. Konj in voz sta stala v hlevu zraven njegovega stanovanja.

Barney Gilhooly je imel močno nagnjenje k spanju. Zjutraj ga je jezilo, da je moral zgodaj krmiti konja, mnogo prej, preden je začel dnevno službo. »Zakaj,« se je jezil, »zakaj sem dan za dnem med ljudmi, ki mislijo samo na to, kako bi iznašli različne aparate in z njimi zadovoljili vse mogoče potrebe človeka in živali? Ali ni mogoča iznajdba, ki bi krmila konja, ne da bi bilo meni treba zgodaj vstajati?«

Dolgo je mislil, nič izmislil. Slednjič je razložil zadevo svojemu gospodu. Edison se je za stvar zavzel, dal napeljati žico med služabnikovo spalnico in hlevom; nad jaslina je obesil koš z odmerjenim ovsom.

Od veselja ves iz sebe in poln ponosa na svojega gospoda in svojo misel, je Irec šel spat. Ko bi moral zjutraj vstati in se ves zaspal opotekati proti hlevu, je zdaj lepo pritisnil gumb na steni, zavil se spet v odejo in zasmrčal iznova, trdno prepričan, da je naprava že nasula konju ovsu.

In res, naprava je nasula ovsu, jaslji so bile polne, a konju zajtrk ni teknil. Pozabili so šarcu obrazložiti iznajdbo in novi način krmljenja. Ko je žival slišala v jutranjih sanjah ropot, pokanje in brenčanje ter nato takoj videla, da se vsiplje oves v jaslji, se je splašila in odskočila nazaj proti steni. Stena se je vlada in šarec je imel prosto pot.

Za dve uri se je možak hotel osebno prepricati o izvrstnem uspehu svoje iznajdbe, a je prestrašen zagledal vrto steno in prazen hlev. Šele po dolgem iskanju je našel begunca v vrtu, kjer je zadovoljno mulil zelenjavo in cvetlice brez reda in izbiranja.

Barney je jecljaje sporočil dogodek gospodu in ni več pritiskal na gumb.

Pritlikavci. Pesnik Filotas je bil tako majhen in slaboten, da je moral imeti svinec pritrjen na črevljih, da ga ni odnesel veter, drugi celo pravijo, da je imel svinčene nogavice. Še bolj nenavaden je bil Jeffery Hudson, ki je meril komaj tri črevlje in devet palcev. Ko so napravili nekoč pri angleškem kralju Karolu pojedino, se je v splošno začudenje odprla velika torta — in Jeffery Hudson je prikorakal iz nje.

Spoštovani gost, Pred banketom, ki ga je nekoč priredil angleški minister Gladstone, se mu je predstavil že star, klepetav gospod, ki ga je kar obsul z laskajočim hvalisanjem. Minister se je tega kmalu naveličal, obrnil se je v stran in sedel truden na bližnji stol. A starček se ni dal odgnati, temuč je krožil, zadovoljno kimaje in smehljaje se, okoli ministra in zdelo se je, da ima nekaj na srcu. Gladstone

je to zapazil in je neprijazno vprašal: »Želite morda še česa od mene, gospod?«

»Ah, ne — ne, ekselencija,« si je smehljaje mel roke, »samo — samo dovolite mi morda, da — da se čutim nadvse čaščenega in srečnega, ker — ker rabi moj klobuk isti stol, kakor ekselencija sam, največji mož stolca —«

Sunkoma je bil minister pokoncu in je pomilovaje gledal ostanke svetlega cilindra, na katerem je sedel. Starčev obraz je kazal izredno veselje in zadovoljnost.

Dokaz. Železniški uslužbenec je tožil železnico, da si je pokvaril roko pri premikanju vozov in da mu je desna stran ohromela. Železniški zastopnik ga je pozval:

»Pokažite, kako visoko vam je mogoče dvigniti roko.«

Mož je zganil komolec, in to z znaki velike bolečine. Zastopnik ga je pozval zopet:

»Pokažite zdaj, da preračunimo vašo škodo, kako visoko ste lahko dvigali roko pred poškodbo.«

Mož je iztegnil roko visoko nad glavo.

Ima tudi prav. Oče je bral o vojski, majhen je pletla nogavico za vojaka, sestra je živala za ranjence, prvošolec bi se moral učiti zemljevida, pa je le prestavljal svinčene vojake iz dela sveta v drug del. Mati ga je opozorila:

»Vilko, ali si se naučil?«

»Ne,« je odgovoril deček mirno in premaknil zopet svoje vojake: »Rusi beže zdaj preko Visle.«

»Zakaj se ne učiš?« je zaklicala mati strogo.

»I kaj se bom učil zastonj? — Oče pravi in drugi pravijo, da se bo izpremenil zemljevid. Torej je najbolje, da počakam z učenjem, dokler ne mine vojska.«

Sodnik in mala priča. Ubili so zamorca. Edina priča zločina je bil majhen deček. Sodniku ni bilo všeč, da se zasliši deček, ki še ne vé, kaj je prisega, in ko je državni pravdnik dečka izpraševal, ga je vprašal sodnik:

»Veš, kaj bo, če bi se zlagal na tem svetem mestu?«

»Vem, vrag bi me vzel,« je odgovoril deček; sodnik je dostavil grozeče:

»In jaz bi te vzel.«

»To je isto, kar sem rekel,« je menil deček.

ZDRAVSTVO

Ječmen in brinje za čaj proti jetiki se vsakemu bolniku na vso moč priporoča.

Ječmen, cel, kakor je izmračen, in brinjevi zeleni sveži vršiči, kuhani na navadnem kropu, dajejo pristen čaj za bolne na pljučih in za take, ki imajo premalo krvi in slab želodec. Pije se zjutraj in zvečer s sladkorjem vroč! Malo truda — malo stroškov!

Najcenejše utešilo za žejo je pač hladno mleko, kislno mleko, hladna kava s sladkorjem ali brez njega.

Vroč kruh, ki je bil ravno iz peči vzet, je najboljšo sredstvo, da se želodec pokvari. Nepredvidne matere dajo otrokom vroče hlebčke ali štruče, da jih takoj načno in jedo. Taki otroci, pa tudi odrasli (že veliki otroci!)

Ne maramo pretiravati, toda res je, da štejejo priznanja na tisoče, ki prihajajo od bogatih in revnih, mladih in starih za Fellerjev fluid z znamko »Elsafluid«. Tako piše dr. Jožef Estmeister, zdravnik v Wildenau, z. p. Aspach, Tirolsko, da Fellerjev fluid v vsakdanjem motenju in izpreminjevanju zdravja izborna služi. Ali drug zdravnik, medicinec dr. Kittel, Praga, Kral. Vinogradi, piše, da uporablja Fellerjev fluid že leta z izvrstnim uspehom. To ni reklama! Res je, da je to zdravilo dobro zoper različne bolečine. Naši čitatelji bi morali zategavoljo vedno imeti pripravljen ta izdelek, da

se potem takoj napijejo mrzle vode. To je pravi strup. Opusti to bolno navado!

Nahoda se obvaruješ ali vsaj hujši nahod zabraniš, če vsako jutro, (ko si se že ves umil s svežo vodo, tudi roke, vrat in prsi!) ponosljaš 2—3 pesti vode.

Nadležnega kašlja se kmalu znebiš, če se zdržiš 6—8 dni vsake mrzle jedi in pijače, pa tudi kisle jedi in pijače. Tudi poprova štupa je, če kašljaš, zelo nepotrebna. — Tudi lizanje medu zjutraj in zvečer po eno žlico olajša dihanje in zelo ublaži kašelj.

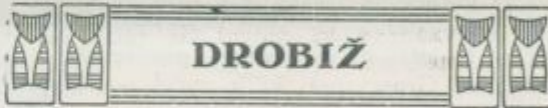
Da dobiš bele roke. Umij jih zvečer z dobrim milom, obriši, namaži z zlato kremo in z lanolinom. Ko je koža to popila, natari roke z milnim cvetom, obriši pene in obleci debele usnjate rokavice.

Nohti. Namoči zvečer krpico mehkega usnja v sladko mandljevo olje in tari s tem nohte; zjutraj jih namaži s pasto, narejeno iz 30 gramov cinkovega oksida, 0.2 g karmina, 5 g benečanskega mila in 5 kapelj sivkinega olja.

GOSPODINJA

Cvetlice po sobah se začnejo gibati po Novem letu. Zdaj je treba posebno paziti na to, da ostanejo mirno na svojem prostoru. Če odpadajo cvetni popki sobnih cvetic, je večinoma krivo prestavljanje loncev.

Rastline v sobah ali drugih prostorih ne zmrznejo, če postaviš okrog njih posode, polne vode. Voda zmrzne in razvija pri tem toliko toplote, da temperatura v obližju ne pade tako nizko, da bi rastline zmrznile.

DROBIŽ

Podmorski kanal med Anglijo in Francijo. V davni davni je bil naš kontinent zvezan s kraljestvom otokov. Najbrže je bil potres vzrok, da se je znižala in udrla dolina med sedanjo angleško in francosko zemljo. Po mnenju učenjakov se je to zgodilo, preden je živel prvi človek, vendar je šla skozi vsa stoletja vest o potopljeni dolini in v 19. stoletju se je vzbudila misel, da bi zopet zvezali, kar je narava pretrgala.

Prvi, ki je prišel na misel, da bi kanal podkopali, je bil Francoz Matthien. — Oživela je v njem ta misel tiste dni boja mlade francoske ljudovlade z Angleško, ko so si Francozi izmišljevali raznovrstne fantastične načrte, kako bi mogli neovirano stopiti na angleška tla. Matthien je predložil prvemu konzulu Napoleonu Bonaparte načrt podmorskega prekopa. Bila je to drzna misel v času, ko se ljudem o železnici še ni sanjalo in je bila tehnika še tako daleč od svoje današnje pravljične popolnosti.

Matthien je hotel izkopati dva hodnika, drugega poleg drugega; prvi naj bi služil za podmorsko pot, drugi bi odvajal vodo. Prevažali naj bi konji neke vrste tramvaj.

Ne vé se, zakaj Napoleon ni sprejel načrta; najbrže se mu je zdel še bolj neizpeljiv,

Revščina

se seli v hišo, če zbolijo oči, mati ali kak otrok, trpi skrinaste in protinove in druge bolečine, ne dela več, ne more več iz sobe in potrebuje pomožbe.

Če imamo v takem slučaju pri roki reelno, preizkušeno domače zdravilo, lahko taka zla zatremo ponavadi že v postanku, ko še ni prepozno. Seveda dandanes ni lahko, izbrati si izmed nestetih priporočenih domačih zdravil ravno pravo.

bi pravočasno pomagali, in iz izkušnje rečemo: Ozdraveli boste! Slabost, bolečine izginejo, Vaše oči, živci, mišice, mišičevje se okrepijo, spali boste dobro. Če rabite pristni Fellerjev fluid z znamko »Elsafluid«. Ubogajte naš nasvet in poizkusite za 6 kron franko naročiti pri lekarnarju E. V. Feller v Stubici, Elsatrg št. 331 (Hrvatsko). Tudi priznane odvajalne Fellerjeve rabarbara-kroglice z znamko »Elsa-kroglice« moremo priporočiti najtopleje zoper razne bolečine v želodcu in za redno odvajanje kot zanesljiv izdelek. Poceni so tudi, 6 skatlic stane 4.40 K franko.

kakor Fultonov načrt parobrodov. Misel o podmorski zvezi kontinenta in otočja je zapala, toda obudila se je zopet in nastajali so različni projekti. Več inženirjev je bilo za velikanski most. Charles Boujel je cenil stroške svojega mostu na 30 milijonov funtov šterlingov, Charles Buotet je cenil svoj projekt na 8 milijonov funtov, inženir Coppet svojega na 18.000.000 frankov. Poslednji je nameraval pogrezniti v morje 20.000 skal, ki bi bile podlaga mostu. In če že ne obvelja most, je hotel Coppet zvezati Dover in Calais s podmorskim prekopom, ki bi stal samo 1000 milijonov frankov; v predorjevo izdolbino naj bi bile položene velikanske železne cevi.

Drugi inženirji so si izmišljali brodeve velikane, ki bi prevažali angleško-francoske železniške vlake preko kanala. Veliko je bilo osnov, toda večina veščakov je sodila, da so neizvedljive, ali vsaj da je misel mostov in brodov slabša od podmorskega prekopa. 1838. leta je zamislil Francoz Thonie de Gamond prekop, po katerem bi peljala železnica. Več inženirjev za njim se je držalo te osnove.

Gamond se je ukvarjal s svojim načrtom do smrti, žrtvoval je svoj čas in svoje premoženje za raziskavanja in poizkuse geološke in tehnične vrste. Napoleon III. se je zanimal za Gamondov načrt, zanimal se je zanj angleški dvor — vendar se drzna misel ni mogla udeležiti.

Na pariški svetovni razstavi so bili tudi Gamondovi načrti razgrnjeni v pregled — do dela pa le ni prišlo.

Vendar se je začelo zanimati za stvar nekaj angleških inženirjev, poslali so deputacijo na francosko vlado in vlada se je izjavila, da je za to, da se delo začne. Nameravan začetek pa je preprečila vojska leta 1870./71.

Leta 1872. se je rodila »Družba prekmorskega kanala« na Angleškem, predsednik ji je bil Lord Grossvenor, ki je začel pogajanja s

francosko družbo enakega pomena, kateri je predsedoval slavni ekonom Michel Chevalier. Obe družbi sta stopili v stik s francosko vlado. Ko se je izjavilo več merodajnih faktorjev za načrt, se je izrekel vladni odbor za delo. Oktobra 1874. leta je začela francoska vlada razprave z angleško. Deset mesecev pozneje je sklenil francoski narodni odbor dovoljenje za delo, istega tedna je sklenil angleški parlament podobno dovoljenje. Storilo se pa ni ničesar, ker ni bilo denarja. Delo je počivalo skoro pet let, dokler ni sklenil energični sir Walkins, predsednik jugovzhodne železnice, da začne delo na svoje lastne stroške. Zvezal se je z inženirjem Boradnyjem, s polkovnikom Beaumontom in s Fredom Bromwellom. Železnica je kupila kos zemlje v primernem kraju in je začela z delom. Vrtanje je imelo tak uspeh, da se je zbrala kmalu družba na delnice, ki je kupila od jugovzhodne železnice zemljo in stroje in je prevzela delo. Kapital za nadaljevanje dela, okrog 250.000 frankov, je spravila družba hitro skup, delo je vendar obstalo in se ni nadaljevalo do danes. Zakaj? Ne po krivdi Francozov, ki se niso nehali vneti za podmorski prekop; pomislek je nastal na angleški strani. Angleži so se bali za svojo neodvisnost in varnost. Take pomisleke ni pobil protidokaz, in ko so bili prišli z vrtanjem že pod morje, je ustavila angleška vlada delo, dokler ne bi pregledala vojaška mornarična komisija strategično stran prekopa. Tako je zastalo in stoji še vedno. Ne zaradi tega, da bi bilo velikansko delo nemogoče. Glavna plast poplavljenega doline je kreda, ki je izboren material za vrtanje in za prekop, ker je mehka, trdna in neprodirna. Globočina 50 m pod morjem bi zadostovala za prekop, izvrtili so 2 kilometra in niso zadeli na vodo. Delo bi bilo šlo hitro naprej in danes bi se bil ljuti boj okoli vhoda in izhoda podmorskega kanala. Morda izvedejo Nemci, kar je Francoz zamislil in Anglež preprečil.

Izšel je 1. zvezek »Domače knjižnice«. Krasen vojni roman

„Železno leto“.

Vsakdo ga dobi zastonj, naročite takoj! Poverjeniki dobe 10% popusta. Sporoče naj takoj, koliko izvodov žele zastonj za reklamo. Lahko delo, velik zaslužek! Letno 12 zvezkov, vsak obsega 128 strani ter stane samo 30 h. Založnik dr. Lj. Koser, Juršinci pri Ptuj, Štaj.

Knjigoveznica Katol. tiskovnega društva

v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6

se priporoča za vsakovrstna knjigoveška dela
Krajevni znaki za „Orle“, kokarde in pentlje z napisi za društva se izgotavljajo v najkrajšem času po zmernih cenah,

Katoliška tiskarna II. nadstr.

Črtanje in vezanje vsakovrstnih poslovnih knjig

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani. Odgovorni urednik Josip Klovár.

Miadeničem, ki odhajajo k vojakom naj kupijo starši, sorodniki ali znanci prekorišten molitvenik

Slovenskim fantom za slovo na pot v cesarsko službo

spisal, kaplan Jernej Hafner. Molitvenik ima priročno obliko, da ga lahko vedno nosi vojak seboj v naprtnem žepu, ne da bi ga količkaj oviral. Iz molitvenika bo črpal vojak pogum in tolažbo tudi v najtežjih dneh vojaškega življenja, vsak čas mu bo poklical v spomin zlate nauke staršev in ga varoval, da ne zaide na pota časne in večne pogube. Tudi če ga smrt doleti na bojnem polju, jo bo iz božje roke vdano sprejel. Molitvenik velja trpežno vezan z rdečo obrezo K 1'20, šagrin, zlata obreza K 2'20, najfinejša vezava K 3'20.

Vojska na Balkanu 1912/13. Sestavila profesorja dr. Vinko Sarabon in Anton Sušnik. Elegantno broširano K 6'50.

Kdor naroči to knjigo dobi povrh zemljevid Srbije, Črne gore in drugih balkanskih držav brezplačno priložen. Knjiga »Vojska na Balkanu« je ena najlepše opremljenih slov nskih knjig; obsega vse polno raznih vojnih slik med besedilom, mnogo fino izvršenih tabel, ki predočujejo razne prizore na bojiščih med bitko in po končanih bitkah, dalje razne skice, načrte in dva zemljevida. Knjiga je v zemljepisnem, zgodovinskem in narodopisnem oziru nad vse poučna; med resne in krvave vojne dogodke sta znala pisatelja vplesti tudi toliko zanimivih in zabavnih dogodbe, da ima knjiga prijetno zabavno lice, in jo bo vsakdo z veseljem in

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

zanimanjem čital. Knjiga seznanja bralca z nad vse strahotnimi, pa tudi tolažilnimi dogodki na bojnem polju.

Vojska na daljnem vzhodu (med Rusi in Japonci). Spisal dr. Evgen Lampe. Cena K 4'80, eleg. vezana K 6'— . Pred par leti so si stali nasproti Rusi in Japonci v krvavi vojski; danes sta si oba naroda zaveznika in se vojskujeta z nami in našimi zavezniki. Knjiga je jasen dokaz, da so Rusi močni le na videz, da je pa sistem v njih armadah nezadosten, da tudi poveljništvo ni sposobno in se ne zaveda svoje odgovornosti, da manjka discipline in vestnosti. Ta knjiga je danes še prav posebno zanimiva, ker nam odkriva marsikaj iz sovražnega tabora. Knjiga obsega v podobi in besedi opise vseh pripomočkov moderne vojske posebno na morju, pa tudi na suhem.

Laško-slovenski slovar. Dizionario italiano-sloveno. Sestavil dr. Janko Valjavec, vezan K 4'50. — To je najboljši in najobširnejši laško-slovenski slovar. Obsega nad

40.000 besedi. Slovar, ki je po vsebini, pa tudi po svoji tehnični izvršitvi na višku, ima priročno žepno obliko in bo radi svoje popolnosti dobro služil vsem slojem.

Naša zdravila in njih uporaba v domačem zdravilstvu. — Cena K 1'20, vez. K 1'80. — Namen praktične knjige je, zopet spraviti v veljavo naša stara preiskušena domača zdravila, katera je naš moderni čas žal popolnoma pozabil. Bog sam nam je v naravi podaril najboljše leke proti raznim boleznim in ta knjiga nas uči te leke spoznavati in pravilno rabiti.

Zdravilna zelišča. Prirejena po nemški knjižici župnika Jan Künzleja. Cena 60 vin. To knjižico smemo imenovati zbirko receptov za bolezni, ki najbolj in najpogosteje mučijo ljudi. Knjižica je kratka pa jedrnata in obsega marsikatero tako preprosto domače zdravilo, ki pa bolje učinkuje kakor najrazličnejši moderni leki, ki jih naštevajo obširne zdravilne knjige.

Zelišča v podobi. Cena 60 v. Ta knjižica prinaša v naravnih barvah slike raznih zelišč, tako, da bo oni, ki raznih zelišč ne pozna, s pomočjo te knjižice iste lahko spoznal in našel. Vse tri knjige tvorijo lepo celoto, katera bi morala tvoriti domačo lekarno vsake slovenske hiše.

Zločin v Sarajevu. Tragična smrt prestolonaslednika Fran Ferdinanda in njegove soprogo vojvodinje Hohenberg. Z mnogimi slikami. Cena 70 v, po pošti 80 v. Knjižica obsega najnatančnejši popis strašnega zločina, ki je na nedeljo pred sv. Petrom in Pavlom iztrgal iz naše srede ljubljene prestolonaslednika ter njegovo zvesto družico in do dna pretresel srca vsega čutečega človeštva.